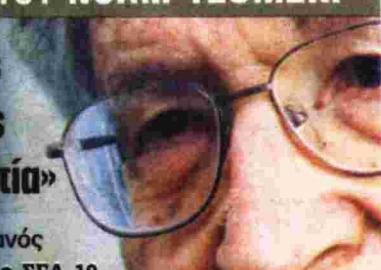

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΑΜ ΤΣΟΜΣΚΙ

**«Ασυμβίβαστος
ο καπιταλισμός
με τη δημοκρατία»**

Ο κορυφαίος Αμερικανός
στοχαστής προκαλεί • ΣΕΛ. 19

NOAM TSOMISKI, γλωσσολόγος, φιλόσοφος, κοινωνικός και πολιτικός στοχαστής

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στον Χ.Ι. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ

Eδώ και δεκαετίες, ο Νόαμ Τσόμισκι θεωρείται ευρέως ως ο πιο σημαντικός διανοούμενος εν ζωή (γλωσσολόγος, φιλόσοφος, κοινωνικός και πολιτικός επικριτής) και ο κορυφαίος αντιφρόνων των Ηνωμένων Πολιτειών από τον πόλεμο του Βιετνάμ. Το έργο του γύρω από τη γλωσσολογία έχει επηρεάσει μια σειρά από ακαδημαϊκούς τομείς, που κυμαίνονται από την τεχνητή νοημοσύνη και τη γνωσιακή επιστήμη μέχρι την επιστήμη των υπολογιστών, τη λογική, τα μαθηματικά και τη θεωρία της μουσικής και κατατάσσεται με τον Μαρξ και τον Σέξπιρ μεταξύ των πρώτων δέκα μεγαλύτερων στοχαστών όλων των εποχών. Τα πολιτικά και κοινωνικά γραπτά του, που κυμαίνονται από ασφορές κριτικές προς την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ, το σύγχρονο καπιταλισμό και τα μέσα ενημέρωσης, μέχρι διεισθυτικές αναλύσεις για τις σύγχρονες παγκόσμιες εξελίξεις, έχουν παγκόσμια απίχτη, που απλά δεν συγκρίνονται με τις συνεισφορές οποιουδήποτε άλλου ακαδημαϊκού αναλυτή.

Σε αντίθεση με την ψευδοιανοντική στάση ενός μεγάλου μέρους της ακαδημαϊκής Αριστεράς, ιδίως στον τομέα των πολιτισμικών σπουδών, οι εκπρόσωποι των οπίων ευδοκιμούν με τη χρήση εξαιρετικά αφροριμένων όρων, πολυσύλλαβων λέξεων, περιπλοκών προτάσεων και στείρων θεωριών, το έργο του Τσόμισκι είναι εμπειρικά εμπεδωμένο, εξαιρετικά αναλυτικό, συνεπάγοντας έτοι τα αίτια από παραπρήπομα φαινόμενα, ενώ τα επιχειρήματά του βασίζονται σε ηθικά πρότυπα και κριτήρια. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι αυτός ο σπάνιος συνδυασμός υπέρτατης διανοποίησης δύναμης, απόποτης πνευματικής εντιμότητας και απαράμιλλου διανοποίησης που έχει κάνει τον Τσόμισκι τον πιο δημοφιλή παγκόσμιο στοχαστή της εποχής μας.

Ο Τσόμισκι έχει δημοσιεύσει πάνω από 100 βιβλία και χιλιάδες άρθρα και δοκίμια. Ως υπέρτατο φόρο αναγνώρισης και τιμής προς το επιστημονικό του έργο έχει λάβει δεκάδες τιμητικά διδακτορικά διπλώματα από μερικά από τα μεγαλύτερα ακαδημαϊκά ίδρυματα του κόσμου. Το τελευταίο του βιβλίο, «Masters of Mankind - Essays and Lectures 1969-2013» («Οι κυρίαρχοι της ανθρωπότητας - Δοκίμια και διαλέξεις, 1969-2013»), μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Haymarket Books. Στο πλαίσιο αυτού του εκδοτικού γεγονότος, ο Τσόμισκι παραχώρησε μια αποκλειστική και μακροσκελή συνέντευξη στην «Κ.Ε.».

• Σε μια τηλεοπτική ομιλία του, παραμονές της 13ης επετείου για την επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου, ο

«Ο καπιταλισμός, ασυμβίβαστος με τη δημοκρατία»

Ό κορυφαίος αντιφρονών των ΗΠΑ μιλά για το Μεσανατολικό, τους τζιχαντιστές, τις σφραγές στη Γάζα, το ουκρανικό και το NATO, τον αρπακτικό καπιταλισμό και τον πυρπολικό κίνδυνο

Ομπάρα ανακοίνωσε στον αμερικανικό λαό και τον υπόλοιπο κόσμο ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα επιστρέψουν στον πόλεμο στο Ιράκ, αυτή τη φορά εναντίον του αυτοαποκαλούμενου Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και της Συρίας (ISIS). Αποτελεί το Ιράκ ένα εκκρεμές ζήτη-

μα της εισβολής των ΗΠΑ το 2003, ή θεωρείτε ότι η όλη κατάσταση εκεί είναι απλώς το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της στρατηγικής ατζέντας της Αυτοκρατορίας του Χάους;

- Το «αναπόφευκτο» είναι πολύ ισχυρή λέξη, αλλά η εμφάνιση του ISIS και η γενική εξάπλωση του ριζοσπαστικού τζιχαντισμού είναι μια αρκετά φυσική απόφυση της χρονιμοποίησης της βαριοπούλας εκ μέρους της Ουασίγκτον πάνω από την εύθραυστη κοινωνία του Ιράκ, που οποια μόλις και μετά βίας στηριζόταν στα πόδια της έπειτα από μια δεκαετία αμερικανοβρετανικών κυρώσεων, που ήταν τόσο επαχθείς, ώστε οι σεβαστοί διεθνείς διπλωμάτες που τις εφάρμοσαν μέσω του ΟΗΕ παραιτήθηκαν σε ένδειξη διαμαρτυρίας με την κατηγορία ότι ήταν «γενοκτονικές».

Ενας από τους πιο σεβαστούς καθεστωτικούς αναλυτές των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, ο πρών πράκτορας της CIA Graham Fuller, έγραψε πρόσφατα το εξής: «Νομίζω ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ένας από τους βασικούς δημιουργούς του ISIS. Οι Ηνωμένες Πολι-

τείες δεν σχεδίασαν το σχηματισμό του ISIS, αλλά οι καταστροφικές παρεμβάσεις τους στη Μέση Ανατολή και ο πόλεμος στο Ιράκ ήταν οι βασικές αιτίες της γέννησης του ISIS».

Νομίζω ότι έχει δίκιο. Η κατάσταση είναι καταστροφική για τις ΗΠΑ, αλλά αποτελεί φυσικό αποτέλεσμα της εισβολής τους. Μία από τις ζοφερές συνέπειες της επιθετικότητας της συμμαχίας ΗΠΑ-Βρετανίας ήταν πηροδότηση των σεχταριστικών συγκρούσεων, που διαμελίζουν τώρα το Ιράκ και οι οποίες έχουν εξαπλωθεί σε όλη την περιοχή με τρομερά επακόλουθα.

• Το ISIS φαίνεται να αντιπροσωπεύει ένα νέο τζιχαντικό κίνημα, με μεγαλύτερες εγγενείς τάσεις προς τη βαρβαρότητα κατά την επιδίωξη της αποστολής του με σκοπό την εκ νέου δημιουργία ενός ισλαμικού καλιφάτου, αλλά προφανώς περιούσσετερο: Ικανό να στρατολογεί ριζοσπαστικούς μουσουλμάνους από την καρδιά της Ευρώπης, ακόμη και από την απόμακρη Αυστραλία, απ' ό,τι π' ίδια π' Αλ Κάιντα. Κατά την άποψή σας, γιατί αποτελεί ο θρησκευτικός φανατισμός την κινητήρια δύναμη πολλών μουσουλμανικών κινημάτων σε όλο τον κόσμο;

- Οπως νωρίτερα η Βρετανία, οι ΗΠΑ έχουν την τάση να υποστηρίζουν το ριζοσπαστικό Ισλάμ και να αντιτάσσονται στον κομικό εθνικισμό, τον οποίο και ο δύο αυτοκρατορικές δυνάμεις έχουν εκτιμήσει ότι αποτελεί μεγαλύτερη απειλή στους στόχους τους για κυριαρχία και έλεγχο. Οταν οι κομικές επιλογές συνθίβονται, ο θρησκευτικός εξτρεμισμός συχνά καλύπτει το κενό. Επιπλέον, ο κύριος σύμμαχος των ΗΠΑ τις τελευταίες δεκαετίες, η Σαουδική Αραβία, είναι το πιο ριζοσπαστικό ισλαμιστικό κράτος στον κόσμο και επίσης ένα κράτος τεραπόστολος, που χρησιμοποιεί τα τεράστια αποθέματα πετρελαίου που διαθέτει για τη διάδοση των εξτρεμιστικών δογμάτων Wahabbi-Salafi με την ίδρυση σχολείων, τζαμιών και με άλλους τρόπους, και αποτελεί επίσης την κύρια πηγή για τη χρηματοδότηση των ριζοσπαστικών ισλαμικών ομάδων, μαζί με τα Εμιράτα του Κόλπου, όλοι σύμμαχοι των ΗΠΑ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο θρησκευτικός φανατισμός εξαπλώνεται στη Δύση, καθώς η δημοκρατία διαβρώνεται. Οι ΗΠΑ είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Δεν υπάρχουν πολλές χώρες στον κόσμο όπου η μεγάλη πλειονότητα του πληθυσμού πιστεύει ότι το χέρι του Θεού καθοδηγεί την εξέλιξη, ενώ σχεδόν οι μισοί από αυτούς πιστεύουν ότι ο κόσμος δημιουργήθηκε πριν από λίγες χιλιάδες χρόνια. Και καθώς το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα έχει γίνει τόσο ακραίο όσον αφορά την εξυπέρτηση του πλούτου και της εταιρικής εξουσίας που δεν μπορεί να προσφύγει στο κοινό για την πραγματική πολιτική που εξασκεί, έχει αναγκαστεί να εξαρτιέται από αυτούς τους τομείς ως βάση ψήφων, προσφέροντάς τους σημαντική επιρροή στην πολιτική.

ΓΥΡΙΣΤΕ ΣΕΛΙΔΑ

• Οι ΗΠΑ έχουν διαπράξει μεγάλα εγκλήματα πολέμου στο Ιράκ, αλλά οι πράξεις βίας που διαπράττονται αυτές τις ημέρες εναντίον αμάχων στη χώρα, ιδιαίτερα εις βάρος των παιδιών και των ατόμων από διάφορες εθνοτικές και θρησκευτικές κοινότητες, είναι επίσης απλά αποκρουστικές. Δεδομένου ότι το Ιράκ εμφάνιζε μια ασυνήθιστη διάρκεια πολιτικής σταθερότητας κάτω από το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν, ποια είναι τα διδάγματα που θα πρέπει να αντλήσει ο κόσμος από τη σημερινή εξαιρετικά χαώδη κατάσταση σε αυτή την περιοχή του κόσμου;

– Το πιο στοιχειώδες δίδαγμα είναι ότι είναι σοφό να τροπούνται τα πρότυπα της πολιτισμένης συμπεριφοράς και το διεθνές δίκαιο. Η εγκληματική βία από κράτη-παρίες, όπως οι ΗΠΑ και η Βρετανία, δεν σημαίνει ότι θα υπάρχουν αναπόφευκτα καταστροφικές συνέπειες, αλλά όταν συμβαίνει αυτό δύσκολα μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι αποτελεί έκπληξη.

• Οι επιθέσεις των ΗΠΑ εναντίον των βάσεων του ISIS στη Συρία, χωρίς την έγκριση και τη συνεργασία του συριακού καθεστώτος του Μπασάρ αλ Ασαντ, θα συνιστούσε παραβίαση του διεθνούς δικαίου, υποστήριζε ο Δαμασκός, η Μόσχα και η Τεχεράνη πριν από την έναρξη των βομβαρδισμών. Ωστόσο, δεν είναι γεγονός ότι η καταστροφή των δυνάμεων του ISIS στη Συρία θα ενισχύσει περαιτέρω το συριακό καθεστώς, η μόνιμη φοβάται το καθεστώς του Ασαντ ότι θα αποτελέσει το ίδιο στη συνέχεια τον επόμενο στόχο;

– Το καθεστώς του Ασαντ παραμένει ήρεμο προς το παρόν. Για παράδειγμα, δεν έχει προσφύγει στο Συμβούλιο Ασφαλείας προκειμένου να ζητήσει τον τερματισμό των βομβαρδισμών, που είναι, αναμφίβολα, κατά παράβαση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το θεμέλιο του σύγχρονου διεθνούς δικαίου (και αν κάποιος ενδιαφέρεται, μέρος του ανώτατου δικαίου της χώρας στις ΗΠΑ, σύμφωνα με το Σύνταγμα). Το δολοφονικό καθεστώς του Ασαντ βλέπει αναμφίβολα αυτή τη στιγμή τι κάνει ο υπόλοιπος κόσμος: η επίθεση των ΗΠΑ εναντίον του ISIS αποδυναμώνει τον κύριο εχθρό του.

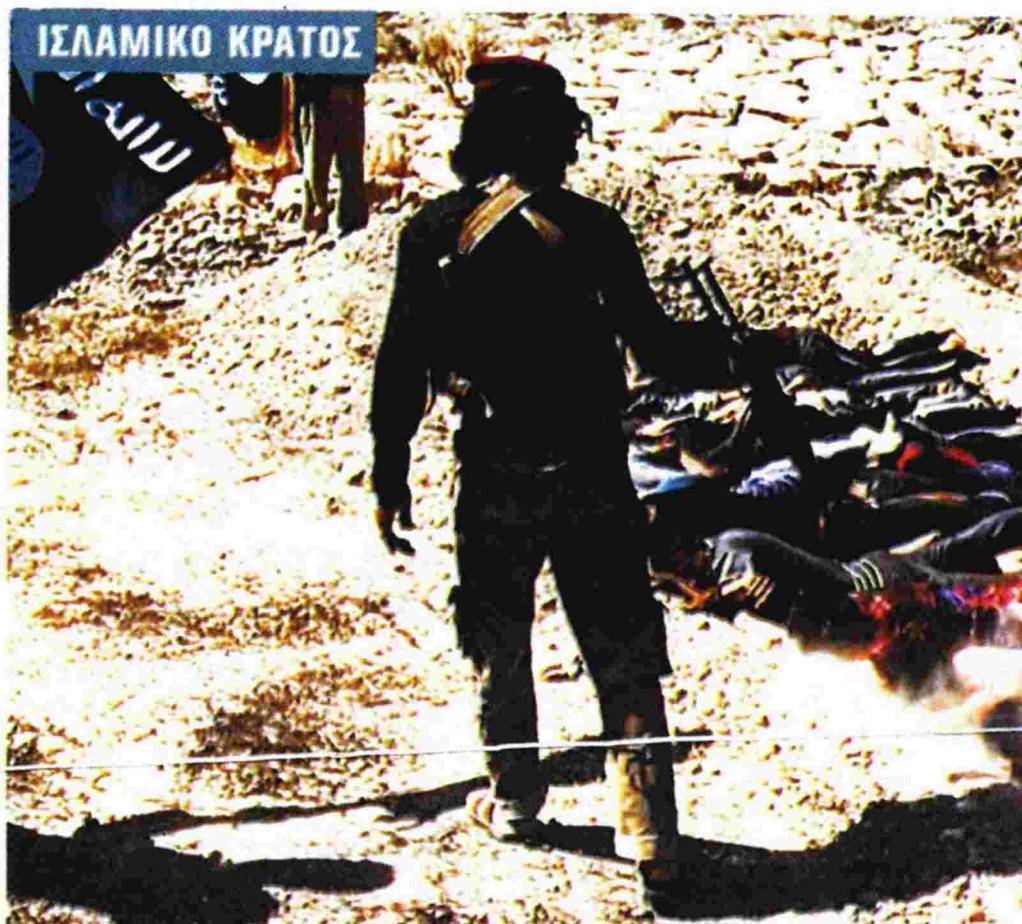
• Πέρα από κάποιες δυτικές χώρες, οι αραβικές χώρες έχουν επίσης προσφέρει στρατιωτική στήριξη στις επιθέσεις των ΗΠΑ εναντίον του ISIS στο Ιράκ και τη Συρία. Αποτελεί αυτό δείγμα μιας μορφής ισλαμικού φονταμενταλισμού (της Σαουδικής Αραβίας, για παράδειγμα) που εκδηλώνει φόβο απέναντι σε μια άλλη μορφή ισλαμικού φονταμενταλισμού (αυτή του ISIS);

– Οπως ανέφεραν με ακρίβεια οι «New York Times», η στήριξη είναι «χλιαρή». Τα αραβικά καθεστώτα σίγουρα φοβούνται το ISIS, αλλά προφανώς συνεχίζει να αντλεί οικονομική υποστήριξη από πλούσιους δωρητές στη Σαουδική Αραβία και τα Εμιράτα, ενώ οι ιδεολογικές του ρίζες, όπως ανέφερα, εντοπίζονται στο Σαουδικό ριζοσπαστικό ισλαμικό έξτρεμισμό, ο οποίος δεν έχει κοπάσει.

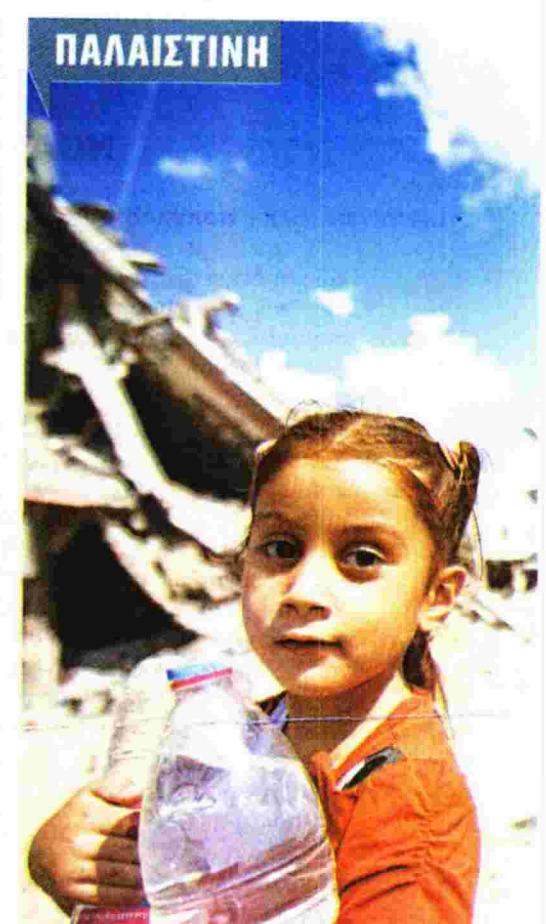
Για τη Γάζα

• Η ζωή στη Γάζα έχει επιστρέψει στην «ομαλότητα» μετά τη συμφωνία κατάπauσης πυρός ανάμεσα στη Χαμάς και το Ισραήλ. Για πόσο καιρό;

– Θα ήμουν διστακτικός να χρησιμοποιήσω

«Το δολοφονικό καθεστώς του Ασαντ βλέπει αναμφίβολα αυτή τη στιγμή τι κάνει ο υπόλοιπος κόσμος: η επίθεση των ΗΠΑ εναντίον του ISIS αποδυναμώνει τον κύριο εχθρό του»

«Παγώνοντας τη διαδικασία ειρήνευσης, από κράτους, αποφεύγοντας μαζί τη συζήτηση για

«ΜΕ ΤΗΝ ΚΡΙΣΙΜΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ Ο ΔΙΑΜΕΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΩΝ

«ΗΠΑ, ο κύριος πυρ

τον όρο «ομαλότητα». Η τελευταία σφαγή ήταν ακόμη πιο λυσσαλέα από τις προηγούμενες και οι επιπτώσεις της τρομακτικές. Η αιγυπτιακή στρατιωτική δικτατορία, η οποία είναι έντονα εναντίον της Χαμάς, επίσης προσθέτει στην τραγωδία.

Τί θα συμβεί στη συνέχεια; Εχει υπάρξει ένα κανονικό πρότυπο από τότε που επιτεύχθηκε η πρώτη τέτοια συμφωνία μεταξύ του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής, τον Νοέμβριο του 2005. Η συμφωνία έκανε λόγο για «διάβαση της Ράφας μεταξύ Αιγύπτου και Γάζας για την εξαγωγή εμπορευμάτων και τη μετακίνηση ανθρώπων, τη συνεχή λειτουργία των σημείων διέλευσης μεταξύ Ισραήλ και Γάζας για τις εισαγωγές/εξαγωγές εμπορευμάτων και τη διέλευση των ανθρώπων, τη μείωση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία στη Δυτική Οχθη, λεωφορείων και φορτηγών μεταξύ Δυτικής Οχθης και Γάζας, το κτίσιμο ενός λιμανίου στη Γάζα, [και την] επαναλειτουργία του αεροδρομίου στη Γάζα», που οι Ισραηλίνοι βομβαρδισμοί είχαν κατεδαφίσει.

Οι μετέπειτα συμφωνίες αποτελούν παραλλαγές των ίδιων θεμάτων και το ίδιο ισχύει και με τη σημερινή συμφωνία. Κάθε φορά, το Ισραήλ αγνοούσε τις συμφωνίες, ενώ η Χαμάς τις τηρούσε (όπως παραδέχεται το Ισραήλ), έως ότου κάποια ισραηλινή κλιμάκωση προκαλούσε μια αντίδραση εκ μέρους της Χαμάς, η οποία προσέφερε στο Ισραήλ άλλη μια ευκαιρία να «κουρεύει το γκαζόν». Οι ενδιάμεσες περίοδοι «πουσκίας» (που σημαίνει μονόπλευρη πουσκία) επιτρέπουν στο Ισραήλ να προωθεί τις πολιτικές του – δηλαδή να αποστά από τη Δυτική

Οχθή στιδόποτε έχει αξία, αφίνοντας τους Παλαιστινίους σε διαμελισμένα καντόνια. Όλα αυτά, φυσικά, με την κρίσιμη υποστήριξη των ΗΠΑ: στρατιωτική, οικονομική, διπλωματική και ιδεολογική στη διαμόρφωση των θεμάτων σε συμφωνία με τη βασική άποψη του Ισραήλ.

Οντως, αυτός ήταν και ο σκοπός της «απεμπλοκής» του Ισραήλ από τη Γάζα το 2005 – ενώ παραμένει η κατοχική δύναμη, όπως αναγνωρίζεται από τον υπόλοιπο κόσμο (εκτός από το Ισραήλ), ακόμη και από τις ΗΠΑ. Αυτός ο σκοπός περιγράφεται με ειλικρίνεια από τον αρχιτέκτονα και επικεφαλής των διαπραγματεύσεων της «απεμπλοκής», το στενό συνεργάτη του πρωθυπουργού Σαρόν, Don Weissglass, ο οποίος ενημέρωσε τον Τύπο ότι «η σημασία του σχεδίου αποκώρωσης είναι το πάγωμα της ειρηνευτικής διαδικασίας. Και παγώνοντας τη διαδικασία αποτρέπει την εγκαθίδρυση ενός παλαιστινιακού κράτους, αποφεύγοντας μαζί τη συζήτηση για τους πρόσφυγες, τα σύνορα και την Ιερουσαλήμ.

Ουσιαστικά, το συνολικό πακέτο που ονομάζεται παλαιστινιακό κράτος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, έχει αφαιρεθεί από την ημερήσια διάταξη μας επ' αρίστον. Και όλα αυτά με εξουσία και άδεια. Όλα με την [αμερικανική] προεδρική ευλογία και την επικύρωση των δύο σωμάτων του Κογκρέσου».

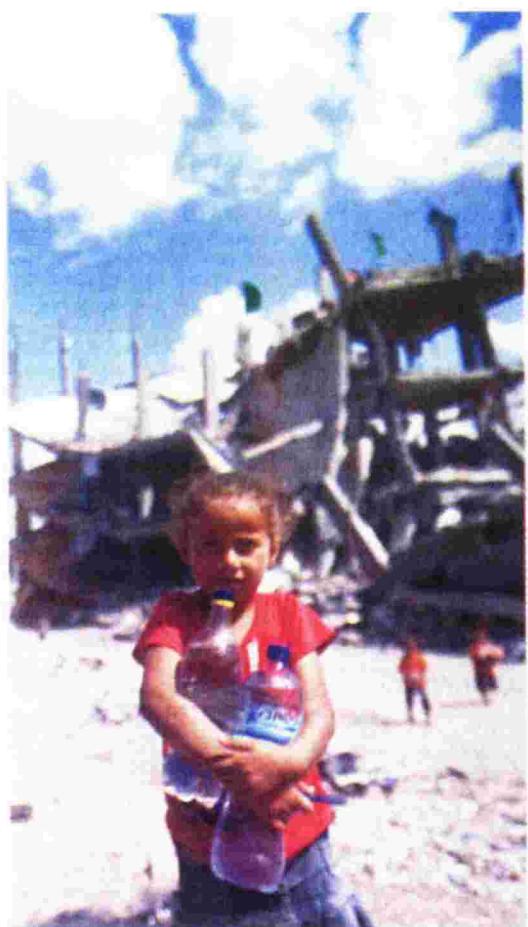
Αυτό το μοτίβο έχει επαναληφθεί ξανά και ξανά και φαίνεται ότι επανενεργοποιείται στην περίοδο. Οι ισραηλίνοι αρχές θα μπορούσαν να τη θεωρήσουν μια αναστρέψιμη διαδικασία. Και τώρα έχουν έναν συνεργάσιμο σύμμαχο στη βάναυση στρατιωτική δικτατορία στην Αίγυπτο. Επιπλέον, η άνοδος του ISIS και η γενική κατάρρευση της περιοχής έχουν βελτιώσει τη

ΜΕ ΤΗ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΤΣΟΜΣΚΙ

«Είναι πολύ πιθανό ότι τα όπλα μαζικής καταστροφής θα πέσουν κάποια στιγμή στα χέρια των «λιανικών τρομοκρατών», ενισχύοντας σημαντικά τους τεράστιους κινδύνους για την επιβίωση του ανθρώπινου είδους

τοχής του στη Γάζα. Η παράνομη κατάληψη ενός μεγάλου μέρους της Δυτικής Οχθης (συμπεριλαμβανομένης της ευρύτερης Ιερουσαλήμ) έχει προχωρήσει τόσο πολύ, που οι ισραηλίνες αρχές θα μπορούσαν να τη θεωρήσουν μια αναστρέψιμη διαδικασία. Και τώρα έχουν έναν συνεργάσιμο σύμμαχο στη βάναυση στρατιωτική δικτατορία στην Αίγυπτο. Επιπλέον, η άνοδος του ISIS και η γενική κατάρρευση της περιοχής έχουν βελτιώσει τη

τρέπεις την εγκαθίδρυση ενός παλαιστινιακού τους πρόσφυγες»

«Οι ΗΠΑ επιζητούν την επέκταση της κυριαρχίας τους και η Ουκρανία είναι σήμερα το επόμενο ώριμο φρούτο που ελπίζουν να κόψουν από το δέντρο»

ΣΕ KANTONIA • ΕΥΛΟΓΗ Η ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ NATO»

VIKOS TRIMOKRATIS»

σιωπήρη συμμαχία με τη Σαουδική δικτατορία και πιθανόν και με άλλα καθεστώτα στην περιοχή. Θεωρητικά, το Ισραήλ θα μπορούσε να παρεκκλίνει από τον ακραίο αρνητισμό του, αν και προς το παρόν τα σημάδια δεν φαίνονται και πολύ ευώνα.

• Το τελευταίο μακελειό των Ισραηλινών στη Γάζα προκάλεσε το δημόσιο αίσθημα, με πολλούς πολίτες σε όλο τον κόσμο να στρέφονται εναντίον του κράτους του Ισραήλ. Πρώτον, σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το άνευ όρων υποστήριξη που παρέχεται από τις ΗΠΑ προς το Ισραήλ αποτελεί απόφυση των εγκώριων πολιτικών παραγόντων και, δεύτερον, υπό ποιες συνθήκες θα μπορούσαμε να δούμε αλλαγές στη σάση της Ουάσιγκτον προς το Τελ Αβίβ;

- Υπάρχουν πολύ ισχυροί εγκώριοι παράγοντες. Ενα παράδειγμα δόθηκε ακριβώς κατά τη διάρκεια της τελευταίας ισραηλινής επίθεσης. Σε κάποιο σημείο, τα ισραηλινά όπλα φαίνονταν να εξαντλούνται, αλλά οι ΗΠΑ παρενέβησαν ευγενικά προμηθεύοντας το Ισραήλ με πιο προηγμένο εξοπλισμό, που του επέτρεπε να προχωρήσει σε περαιτέρω επιθετικές ενέργειες. Ο συγκεκριμένος εξοπλισμός προήλθε από τα αποθέματα που έχουν οι ΗΠΑ στο Ισραήλ για ενδεχόμενη χρήση από τις δυνάμεις των ΗΠΑ, μία από τις πολλές ενδείξεις τής πολύ σπεντής στρατιωτικής σύνδεσης μεταξύ των δύο κρατών και η οποία πάει πολλά χρόνια πίσω.

Οι σχέσεις μεταξύ των μυστικών υπηρεσιών είναι ακόμα πιο συμπαγείς. Το Ισραήλ αποτελεί επίσης αγαπημένη τοποθεσία για τους

Αμερικανούς επενδυτές –και όχι μόνο στον τομέα της στρατιωτικής οικονομίας του. Υπάρχει ένα τεράστιο εκλογικό σώμα ευαγγελικών χριστιανών που είναι φανατικά υπέρ του Ισραήλ. Υπάρχει επίσης ένα αποτελεσματικό ιαραπλινό λόμπι, το οποίο συχνά σπρώχνει μια ανοιχτή πόρτα και που γρήγορα κάνει πίσω όταν έρχεται αντιμέτωπο με την αμερικανική ισχύ, κάτι που φυσικά δεν προξενεί έκπληξη.

Υπάρχει όμως μετατόπιση στο δημόσιο αίσθημα, όπως σωστά παρατηρήσατε, ιδιαίτερα ανάμεσα στους νέους, συμπεριλαμβανομένης και της εβραϊκής κοινότητας. Βιώνων αυτό το γεγονός προσωπικά, όπως και άλλοι. Οχι πολύ καιρό πριν, χρειάζομενον κυριολεκτικά αστυνομική προστασία όταν μιλούσα γι' αυτά τα θέματα στις πανεπιστημιούπολεις, ακόμα και στο δικό μου πανεπιστήμιο. Αυτό έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό.

Σήμερα, η αλληλεγγύη προς την Παλαιστίνη αποτελεί σημαντική δέσμευση για πολλές πανεπιστημιούπολεις. Με την πάροδο του χρόνου, οι αλλαγές αυτές θα μπορούσαν να συνδυαστούν με μερικούς άλλους παράγοντες, ώστε να προκαλέσουν αλλαγές στην πολιτική των ΗΠΑ. Συνέβη και παλαιότερα. Άλλα θα χρειαστεί σκληρή, σοβαρή δουλειά και αφοίωση.

Το ουκρανικό

• Ποιοι είναι οι σκοποί και οι στόχοι της πολιτικής των ΗΠΑ στην Ουκρανία, πέραν της αναμόχλευσης προβλημάτων, με την προσδοκία ότι στη συνέχεια τη βρόμικη δουλειά θα την

κάνουν άλλες δυνάμεις;

- Αμέσως μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και την επακόλουθη κατάρρευση της ΕΣΣΔ, οι ΗΠΑ άρχισαν να επιζητούν την επέκταση της κυριαρχίας τους πάνω από τις περιοχές που απελευθερώθηκαν από το ρωσικό έλεγχο, συμπεριλαμβανομένης και της έταξής τους στο NATO, κατά παράβαση των προφορικών υποσχέσεων που είχαν δώσει προς τον Γκορμπατσόφ, ο διαμαρτυρίες του οποίου απορρίφθηκαν. Η Ουκρανία είναι σήμερα το επόμενο ώριμο φρούτο που ελπίζουν οι ΗΠΑ να κόψουν από το δέντρο.

• Δεν είναι εύλογη η ανησυχία της Ρωσίας για μια πθανή συμμαχία της Ουκρανίας με το NATO;

- Είναι μια πολύ εύλογη ανησυχία, για την επέκταση του NATO γενικά. Αυτό είναι τόσο προφανές, που αποτελεί ακόμη και το κύριο άρθρο στο τρέχον τεύχος της σημαντικής καθεστωτικής επιθεώρησης «Foreign Affairs», με συγγραφέα το μελετητή διεθνών σχέσεων John Mearsheimer. Ο ίδιος παρατηρεί ότι στις ρίζες της σημερινής κρίσης στην Ουκρανία βρίσκεται η Ουάσιγκτον.

• Ο περασμένος Αύγουστος σηματοδότησε την 69η επέτειο της μετατροπής της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι σε πυρηνική κόλαση από τις ΗΠΑ, ωστόσο όμως ο πυρηνικός αφοπλισμός παραμένει χίμαιρα. Σε ένα πρόσφατο άρθρο σας, αναφέρατε ότι είμαστε απλά τυχεροί που μέχρι στιγμής αποφύγαμε έναν πυρηνικό πόλεμο. Πιστεύετε,

λοιπόν, ότι είναι θέμα χρόνου πριν τα πυρηνικά όπλα πέσουν στα χέρια τρομοκρατικών ομάδων;

- Τα πυρηνικά όπλα είναι ήδη στα χέρια τρομοκρατικών ομάδων: κρατικών τρομοκρατών, με τις ΗΠΑ τον κύριο τρομοκράτη ανάμεσά τους. Είναι πολύ πιθανό ότι τα όπλα μαζικής καταστροφής θα πέσουν κάποια στιγμή στα χέρια των «λιανικών τρομοκρατών», ενισχύοντας σημαντικά τους τεράστιους κινδύνους για την επιβίωση του ανθρώπινου είδους.

• Από τα τέλη της δεκαετίας του 1970, οι περισσότερες προγιμένες οικονομίες έχουν επιστρέψει στον αρπακτικό καπιταλισμό. Ως αποτέλεσμα, η οικονομική ανισότητα έχει εκτιναχθεί στα ύψη, η φτώχεια εδραιώνεται παντού, η μάστιγα της ανεργίας πλήττει όλο και μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού και το βιοτικό επίπεδο βρίσκεται σε πτώση. Επιπλέον, ο «υπαρκτός καπιταλισμός» προκαλεί μαζική περιβαλλοντική καταστροφή, η οποία, μαζί με την έκρηξη του πληθυσμού, μας οδηγεί σε μια ολοκληρωτική παγκόσμια καταστροφή. Μπορεί ο πολιτισμός να επιζήσει από τον υπαρκτό καπιταλισμό;

- Η οικονομική καταστροφή που προκαλεί ο «υπαρκτός καπιταλισμός» είναι τεράστια, διότι, αρχικά, έχουμε ένα χρηματοοικονομικό τομέα ο οποίος, όπως γράφει ο σημαντικότερος σήμερα οικονομικός δημοσιογράφος, ο Martin Wolf των «Financial Times», είναι εκτός ελέγχου... «κατατρώγοντας τα σπλάχνα της σύγχρονης οικονομίας...». Επιπλέον, ο «υπαρκτός καπιταλισμός» είναι επίσης ριζικά ασυμβίβαστος με τη δημοκρατία. Μου φαίνεται απίθανο να μπορεί να επιβιώσει ο πολιτισμός από τον «υπαρκτό καπιταλισμό», σήμουρα όχι από την οικολογική απώψη, και τη σοβαρά εξαθενημένη δημοκρατία που τον συνοδεύει.

Θα μπορούσε μια λειτουργική δημοκρατία να κάνει τη διαφορά; Η σκέψη για μη υπαρκτά συστήματα μπορεί να είναι μόνο θεωρητική, αλλά νομίζω πως υπάρχουν λόγοι να πιστεύουμε ότι μια λειτουργική δημοκρατία θα κάνει τη διαφορά. Ο «υπαρκτός καπιταλισμός» είναι μια ανθρώπινη δημιουργία και μπορεί να τροποποιηθεί ή να αντικατασταθεί.

• Μόλις δημοσιεύθηκε το τελευταίο βιβλίο «Masters of Mankind» («Οι κυρίαρχοι της ανθρωπότητας»), μια σύλλογη από δοκίμια και διαλέξεις που καλύπτουν την περίοδο μεταξύ 1969-2013. Ο κόσμος έχει αλλάξει πολύ κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οπότε η ερώτηση μου είναι περίες: Εχει αλλάξει με την πάροδο του χρόνου και η δική σας κατανόση για τον κόσμο και την πολιτική;

- Η αντίληψή μου για τον κόσμο έχει σίγουρα αλλάξει με την πάροδο του χρόνου, καθώς έχω μάθει πολύ περισσότερα πράγματα για το παρελθόν και τα τρέχοντα γεγονότα προσθέτων νέα κρίσιμα υλικά. Δεν μπορώ να προσδιορίσω μεμονωμένα γεγονότα ή ανθρώπους. Είναι κάτι σωρευτικό, μια συνεχής διαδικασία αναστοχασμού υπό το φως νέων δεδομένων και πληροφοριών και μια πιο προσεκτική εξέταση των πραγμάτων που δεν είχα κατανοήσει σωστά. Ωστόσο, η ιεραρχική και αυθαίρετη εξουσία παραμένει στο επίκεντρο της πολιτικής και αποτελεί την πηγή όλων των κακών.

ΣΗΜ.: Η συνέντευξη δημοσιεύεται στις ΗΠΑ από το ηλεκτρονικό έντυπο «Truthout».